

Minyatürcü

Jessie Burton

Çeviri
Cem Şancı

 epsilon[®]

Linda, Edward ve Pip için...

PETRONELLA OORTMAN'IN DOLAP EVİ,
RIJKMUSEUM, AMSTERDAM

Yazarın Notu

VOC terimi Felemenkçesi Vereenigde Oost-Indische Compagnie olan Hollanda Doğu Hindistan Őirketi'ni ifade eder. 1602'de kurulan VOC, Afrika, Avrupa, Asya ve Endonezya takımadalarında yüzlerce gemiyle ticaret yapmıŐtır.

1669'da, VOC'un 50.000 çalıŐanı, 60 ortağı (*bewindhebbers*) ve 17 idarecisi vardı. 1671'de, VOC'un Amsterdam Borsası'ndaki hisseleri nominal değerlerinin % 570'ine ulaŐıyordu. BirleŐik Felemenk Cumhuriyeti'nin olumlu tarım Őartları ve mali gücü sayesinde, Hollanda'nın fakirlerinin İngiltere, İtalya, Fransa ve İspanya'daki denklelerinden çok daha iyi beslendikleri söylenirdi.

Zenginlerse her Őeyin en iyisini yedi.

*Yağmalayın altınını, gümüşünü,
Yok servetinin sonu.
Her tür değerli eşyayla dolup taşıyor.
NAHUM 2:9*

*İsa tapınaktan çıkarken öğrencilerinden biri O'na,
"Öğretmenim" dedi. "Şu güzel taşlara, şu görkemli yapılara bak!"
İsa ona, "Bu büyük yapıları görüyor musun? Burada taş üstünde
taş kalmayacak, hepsi yıkılacak!" dedi.
MARKOS 13:1-2*

*(Bütün parçalar Brandt ailesinin İncil'indeki işaretli pasajlardan
alınmıştır.)*

Giriş

*Eski Kilise, Amsterdam
14 Ocak 1687, Salı*

Merhumun hiç arkadaşı olmadığından cenazesinin de çok sessiz geçmesi bekleniyordu ama Amsterdam'da sözler su gibi akar, sel gibi kulaklarınıza dolar ve söylentiler hızla yayılırdı. İşte bu yüzden kilisenin doğu köşesi son derece kalabalıktı. O ise bu manzarayı, şehir esnafı ve eşleri açık mezara doğru karıncaların bala üşüştüğü gibi yaklaşırken, koro koltuğundaki güvenli yerinden izliyordu. Biraz sonra onlara VOC kâtipleri ve gemi kaptanları da katıldı, hatta kadın idareciler, pastacılar ve o adam... Hâlâ o geniş kenarlı şapkayı giyyordu. Kadın ona acımaya çalıştı. Acımak, nefretin aksine, bir kutuya konabilir ve kenara kaldırılabilirdi.

Kilisenin resimli çatısı –ki bu çatı reformcuların saflığını bozmadığı tek şeydi– tüm o kalabalığın üzerinde, şehrin ruhunu yansıtacak şekilde heybetli bir geminin kavisli gövdesi gibi yükseliyordu. Kilisenin antik kirişlerinden birinde, İsa Mesih bir elinde kılıç, diğer elinde zambak tutar şekilde resmedilmişti. Diğerlerindeyse altın renkli bir kargo dalgaları yarıyor, Bakire Meryem ise bir hilalin üzerinde duruyordu. Kadın hemen yanındaki koro koltuğunun eski-

miş miserikordunu* yukarı kaldırarak parmaklarını ortadaki ahşabın yontma figürleri üzerinde gezdirdi. Bu, bir çuval dolusu para sıçan ve ıstırabının görüntüsü yüzüne çiviyle yontulmuş gibi duran bir adamın ahşap rölyefiydi. *Ne değişti?* diye düşündü kadın.

Ama yine de...

Bugün ölüler bile gelmişti; yas tutanların ayakları altında üst üste yığılmış ceset üstüne cesedi, toz üstüne kemiği saklayan mezar taşları... Bu döşemenin altında kadınların çeneleri, bir tüccarın kalça kemiği, şişman bir asilzadenin içi boş kaburgaları saklıydı. Aşağıda küçük cesetler de vardı, bazıları bir ekmek somunundan daha büyük değildi. Kadın, insanların, bu sıkıştırılmış hüzünden gözlerini nasıl kaçırdıklarını, gördükleri küçük mezar taşlarından nasıl uzaklaştıklarını fark ediyordu. Bunun için onları suçlayamazdı.

Derken, kalabalığın ortasında, buraya gelme sebebi olan kişiyi görüverdi. Genç kız yerdeki deliğin yanında ayakta dururken, tükenmiş ve yaşlı görünüyordu. Bakmaya gelmiş olanları fark etmiyordu bile. Tabut taşıyıcıları kilisenin ortasına kadar geldiler; omuzlarındaki tabut, bir lavta kutusu gibi dikkatle dengelenmişti. Yüzlerindeki ifadeye bakacak olursanız, içlerinden birkaçının bu cenaze hakkında çekinceleri olduğunu düşünebilirdiniz.

Normalde böyle kalabalık bir törende belediye yetkilileri en yukarıda, halk ise onun altında dururdu. Ancak bugün kimse protokol kurallarını önemsemiyordu. Kadın, şehrin sınırları içindeki tanrının evlerinin hiçbirinde şimdye kadar böyle bir ceset bulunmadığını düşündü. Onun nadir ve meydan okuyucu niteliğini seviyordu. Amsterdam risk

*Kilise koro koltuklarının oturma tablaları yukarı kaldırıldığında, tablaya monte edilmiş şekilde ortaya çıkan minik ahşap tabure. Saatlerce ayakta durmak zorunda olan rahiplerin yaslanabilmeleri için özel tasarlanmış, üzerinde çoğunlukla alaycı yontma figürlerin bulunduğu bir aparat – ç.n.

üzerine kurulmuştu ama şehir artık riskten uzak bir kesinlik peşindeydi, paranın sağladığı konforun gardiyanlığında tertemiz bir yaşam... Gün bitmeden buradan ayrılmam gerekirdi, diye düşündü kadın. Ölüm çok yakına geldi.

Tabut taşıyıcıların itip kakmasıyla önlerindeki insan çemberi kırılarak onlara yol açtı. Tabut herhangi bir seremoni olmadan çukura indirilirken genç kız kenara kadar geldi. Bir buket çiçeği karanlığın içine bıraktı ve bir sığırcık kanatlarını çırpmaya başlayarak kilisenin beyaza boyalı duvarının üzerine doğru yükseldi. Cemaatin başları çevrildi, dikkatler dağıldı ama ne mezar başındaki kız irkildi ne de koro basamaklarında duran kadın... Pelicorne son duasını okurken ikisi de yaprakların dalgalanmasını seyretti.

Tabut taşıyıcıları yeni mezar taşını yerine oturturken bir hizmetçi kız karanlık çukura doğru diz çöktü ve ağlamaya başladı. Yanında duran bitkin kız onun akan gözyaşlarını durdurmak için hiçbir şey yapmayınca, bu ciddiyet ve edep eksikliği kalabalık tarafından cık cık'larla karşılandı. Koro basamaklarının yanında duran, ipek elbiseler içindeki iki kadın kendi aralarında fısıldaşıyorlardı. "Bugün burada olmamızın nedeni her şeyden önce bu tür davranışlar işte," diye mırıldandı kadınlardan biri.

Diğer kadın ise "Eğer halk içinde böylelerse, demek ki evlerinde vahşi hayvanlar gibi yaşıyorlar," diye cevap verdi.

"Doğru. Ama o duvarda vız vız diye dolanan bir sinek olmak için neler vermezdim."

İkisi de sessizce kıkırdarken, koro basamaklarındaki kadın, miserikordu sıkın parmaklarının eklem yerlerinin bembeyaz kesildiğini fark etti.

Kilise zemininin tekrar kapatılmasıyla insan çemberi dağıldı, ölümler bir kez daha dirilerden uzaktaydı. Kilise pencerelerindeki vitraylardan düşmüş bir aziz gibi duran kız,

cenazeye davetli olmayan tüm o riyakârların taziyelerini kabul etti. Bu insanlar az sonra kiliseden şehrin dolambaçlı sokaklarına çıkarlarken hemen sohbe başladılar. Sonunda kız ve hizmetçisi de sessizce onları izledi, kilisenin ortasından dışarı doğru kol kola yürüdüler. Erkeklerin çoğu, işlerinin başına geri dönecekti çünkü Amsterdam'ın batmadan yüzmesini sağlamak sürekli çalışmayı gerektiriyordu. Eski-lerin dediği gibi: Çok çalışmak bize zaferi getirdi – ancak tembellik bizi tekrar denize sürükler. Ve bu günlerde yükselen sular o kadar yakındaydı ki...

Kilise boşaldığında kadın koro koltuklarının bulunduğu bölmeden çıktı. Fark edilmek istemediği için acele ediyordu. İşler değişebilir, dedi kendi kendine ve fısıltısı duvarlardan yankılandı. Yeni yerleştirilmiş mezar taşını bulduğunda bunun aceleye getirilmiş bir iş olduğunu fark etti. Granit diğer mezarlara göre hâlâ daha sıcaktı, taşta kazınmış kelimelerin üstünde hâlâ toz parçaları duruyordu. Tüm bu yaşananlar hâlâ inanılmaz geliyordu.

Eğildi ve başladığı işi bitirmek için elini cebine götürdü. Onun duası buydu, avuç içine sığacak kadar küçük bir minyatür ev, dokuz odalı ve içinde de beş yontma insan figürü... Çok ince bir işçiliği vardı ve bununla uğraşmak tüm vaktini almıştı. Hediyesini her zaman durmasını istediği yere dikkatle yerleştirirken sertleşmiş parmaklarıyla soğuk granitin üzerinde haç çıkardı.

Kilise kapısını iterek açarken gözleri içgüdüsel olarak geniş kenarlı şapkayı, Pellicorne'nin pelerininini ve ipekler içindeki kadınları aradı. Ancak hepsi çoktan kaybolmuştu, içeride kapana kısılmış sığırcığın çıkardığı sesler de olmasa kadın dünyada yapayalnız olabilirdi. Artık ayrılma vakti gelmişti ama içerideki kuşun da çıkması için kapıyı bir an açık tuttu. Ama onun bu çabasını hisseden kuş, dışarı çıkmak yerine papaz kürsüsünün arkasına doğru kanat çırptı.

Kadın kilisenin soğuk atmosferinin üzerine kapıyı kapatıp yüzünü güneşe döndü ve halkalı kanallardan denize doğru yöneldi. Sığırık, diye düşündü, eğer o kilisenin daha güvenli olduğunu düşünüyorsan, seni serbest bırakan ben olmayacağım.

BİRİNCİ KISIM

Ekim ortası, 1686
Herengracht Kanalı, Amsterdam

Onun lezzetli yemeklerini çekmesin canın:
Böyle bir yemeğin ardında hile olabilir.
ÖZDEYİŞLER 23:3

Dışarıdan İçeriye

Nella Oortman, yeni evlendiği eşinin evinin tam önünde, kapıdaki yunus şeklindeki tokmağı çekip bıraktı ve çıkan sesten utandı. Onu bekliyor olmaları gerekiyordu ama kapıyı kimse açmadı. Oysa ne zaman geleceği daha önceden ayarlanmış ve mektuplar yazılmıştı. Elbette Brandt'ın pahalı parşömenleriyle karşılaştırınca annesinin kâğıtları son derece ince kalıyordu. *Hayır*, diye düşündü, beklediği güzel karşılama değildi bu, bir ay önce gerçekleşen ve göz açıp kapayıncaya kadar yapıp biten evlilik seremonisi de öyle – ne çelenk, ne nikâh kadehi, ne düğün yatağı. Nella küçük valizini ve kuş kafesini basamağa koydu. Tüm bunları eve yazacağı mektupta sonradan süsleye püsleye anlatması gerekecekti, üst kata çıkacak bir merdiven, bir oda ve bir masa bulduğunda...

Mavnacıların tuğlalarda yankılanan kahkahalarını duyduğunda kanala doğru döndü. Cılız bir oğlan bir kadına ve onun bir sepet dolusu balığına çarpmıştı. Yarı ölü bir ringa balığı satıcının eteğinin ön tarafından kayıp yere düşmüştü. Kadının kasaba şiveli sesinin sert çığlıkları Nella'nın derisinin altına kadar işliyordu. "Aptal! Aptal!" diye bağıyordu kadın. Çocuk ise kördü ve kaçan ringa balığı sanki gümüş-

ten yapılma bir tılsımmış gibi, balığı yakalamak için eliyle çamuru araştırıyor, hızlı parmaklarıyla etrafı yoklamaktan korkmuyordu. Derken balığı tutup çamurun içinden çıkardı ve avıyla birlikte kıkırdaya kıkırdaya patikadan yukarı koşmaya başladı, koşarken boşta olan eli etrafa tutunmaya hazırdı.

Sessiz bir zafer çığlığı atan Nella hâlâ şansı varken bu nadir ekim sığına yüzünü döndü. Herengracht'ın bu bölümü Altın Dönemeç olarak biliniyordu, ancak bugün geniş kanal kahverengiye bürünmüş ve sıradan görünüyordu. Çamur renkli kanalın üzerinde yükselen evlerse bir mucizeydi. Sudaki simetrik yansımalarını hayranlıkla seyredelerken görkemli ve güzel görünüyordular, şehrin mağrur ihtişamının üzerine yerleştirilmiş birer pırlanta gibi... Çatılarının üzerindeyse Tabiat Ana buna ayak uydurmak için elinden geleni yapıyordu, safran ve kayısı rengi bulutlar şanlı cumhuriyetin ganimetlerini yankılıyordu.

Nella tekrar kapıya döndü ama kapı şimdi yarı aralıktı. Daha önce de böyle miydi acaba? Emin olamadı. Kapıyı itti ve boşluğa bakarken mermerlerden yükselen soğuk hava bir anda yüzüne çarptı. "Johannes Brandt?" diye seslendi – sesi gür ama biraz paniklemiş gibiydi. Bu bir oyun mu, diye düşündü. Ocak ayına kadar burada ayakta dikileceğim herhalde. Yanında getirdiği muhabbetkuşu Peebo, tüylerinin uçlarını kafesin parmaklıklarına sürttü, cılız cıvıltısı mermerlerin üzerinde kaybolup gitti. Hatta şimdi arkalarında sessiz kalmış olan kanal bile nefesini tutmuş gibiydi.

Nella, gölgelerin daha da derinlerine baktığında bir şeyden emin oldu. İzleniyordu. Hadi ama Nella Elisabeth, dedi kendi kendine ve adımını eşikten içeri attı. Acaba yeni kocası onu kucaklayacak mıydı, öpecek miydi, yoksa bir işadamı gibi elini mi sıkacaktı? Kendi küçük ailesinin katıldı-

ğı ama kocasının ailesinden tek bir kişinin bile katılmadığı düğün töreninde Johannes bunların hiçbirini yapmamıştı.

Kasaba kızlarının da görgü sahibi olduğunu göstermek için eğildi ve ayakkabılarını çıkardı. Bunlar zarif deri ayakkabılardı ve elbette en iyi ayakkabılarıydı. Ama yine de şimdi bu ayakkabıları almasının amacını açıklayamıyordu. İtibar, demişti annesi, ama itibar çok rahatsız edici bir şeydi. Ayakkabılarını yere sertçe çarptı. Çıkacak sesin birilerinin dikkatini çekeceğini ya da belki onları korkutacağını düşünmüştü. Annesi ona hayalperest diyordu, Nella-aklı-bir-karış-havada. Yerdeki uyuz ayakkabılar kimsenin dikkatini çekmemiştir, üstelik Nella kendini aptal gibi hissetmişti.

Dışarıda iki kadın birbirine sesleniyordu. Nella arkasına döndü ancak açık kapıdan sadece güneşin batışına doğru büyük adımlarla uzaklaşan şapkasız, sarı saçlı ve uzun bir kadının sırtını görebildi. Nella'nın kendi saçları Assendelft'ten çıktığı yolculuk sırasında dağılmış, hafif rüzgâr saç tutamlarının tokasından kaçmasına neden olmuştu. Saçlarını toplamak onu göründüğünden daha da gergin ve sinirli gösterecekti, o yüzden saçlarının yüzünü gıdıklamasına izin verdi.

“Hayvanat bahçesi mi açacağız?”

Ses, holün karanlığından gayet emin ve hızlı bir şekilde süzülürmüşü. Nella'nın tüyleri diken diken oldu ve şüphelerinde haklı olduğunu fark etmesi de bunu engellemedi. Selamlamak için mi yoksa protesto etmek için mi belli olmayacak şekilde elini uzatmış bir siluetin gölgelerinin arasından yavaşça çıktığını fark etti. Bir kadındı bu. Uzun ve ince bir yapısı vardı. Simsiyah bir elbise giymiştir. Başındaki şapka ise kolalı ve bembeyazdı. Tek bir saç teli bile tokasından kaçmamıştı. Ayrıca beraberinde belli belirsiz, garip bir hindistancevizi kokusu da getirmişti. Gözleri griydi,

dudakları ise çok ciddi. Acaba ne kadar zamandır oradan onu seyrediyordu? Peebo bu yenilik karşısında cıvıladı.

“Bu Peebo,” dedi Nella. “Benim muhabbetkuşum.”

“Evet görüyorum,” dedi kadın, Nella’yı aşağılayan bir bakışla süzerek. “Veya duyuyorum demeliyim. Umarım daha başka yaratıklar getirmemiştir.”

“Küçük bir köpeğim de var ama o evde—”

“Güzel. Zaten odalarımızı mahveder, ahşapları kemirirdi. O küçük yaratıklar Fransız ve İspanyolların gösteriş sevasından başka bir şey değil,” dedi kadın. “En az sahipleri kadar şımarıklar.”

“Üstelik fareye benziyorlar,” diye ikinci bir ses duyuldu holün karanlıklarından.

Kadın kaşlarını çatarak kısa bir anlığına gözlerini kapadı, Nella da onu incelerken başka kimin bu konuşmayı dinlediğini merak etti. Cildi epey pürüzsüz olsa da ondan on yaş daha küçük olmalıyım, diye düşündü. Kadın Nella’nın yanından geçip kapıya doğru gitti. Hareketlerinde zarafet vardı, kendini bilen bir tavır ve özgüven... Kapının yanındaki çıkarılmış ayakkabıları onaylayan bir bakışla kısaca inceledi ve sonra sınıksız dudaklarıyla kafese baktı. Peebo’nun tüyleri korkuyla kabardı.

Nella kadının dikkatini dağıtmaya karar verdi ve tokalaşmak için uzanıp elini tuttu, fakat kadın bu dokunuş karşısında irkildi.

“On yedi yaş için güçlü kemikler,” dedi.

“Adım Nella,” diye karşılık verdi Nella elini geri çekerek. “Ve on sekiz yaşındayım.”

“Kim olduğunu biliyorum.”

“Gerçek adım Petronella, ama evdeki herkes bana bu isimle—”

“İlk söylediğinde duydum zaten.”

“Siz evin başhizmetçisi misiniz?” diye sordu Nella. Koridorun gölgelerinden bir kıkırdama sesi geldi. Kadın bunu umursamadan dışarıdaki günbatımına bakıyordu. “Johannes burada mı? Ben onun yeni eşiyim.” Kadın hâlâ bir şey söylemiyordu. “Bir ay önce Assendelft’te evlendik,” diye devam etti Nella. Anlatmaya devam etmekten başka yapacak bir şey yokmuş gibi geliyordu.

“Kardeşim evde değil.”

“Kardeşiniz mi?”

Karanlıkların içinden başka bir kıkırdama duyuldu. Kadın doğrudan Nella’nın gözlerinin içine baktı. “Benim adım Marin Brandt,” dedi, Nella’nın anlaması gerekirmiş gibi. Marin’in bakışları sert olabilirdi, ama Nella kadının sesindeki hassas, kırılğan tınıyı duyabiliyordu. “O burada değil,” diye devam etti Marin. “Burada olmasını bekliyorduk. Ama burada değil.”

“Peki nerede?”

Marin bakışlarını tekrar gökyüzüne çevirdi. Sol elini havaya kaldırıp salladı ve merdivenlerin yanındaki gölgelerin içinden iki siluet çıktı. “Otto,” dedi kadın.

Hemen yanlarına bir adam geldi ve Nella soğuk ayaklarını yere bastırarak yutkundu.

Otto’nun koyu bir teni vardı, her yeri koyu kahverengiydi. Yakasından çıkan boynu, ceketinin kollarından uzanan elleri ve bilekleri – her yeri koyu kahverengiydi. Çıkıntılı elmacıkkemikleri, çenesi, geniş alnı, teninin her bir santimi... Nella hayatı boyunca böyle bir adam görmemişti.

Marin, Nella’nın ne yapacağını görmek ister gibiydi. Otto’nun bakışlarındaysa Nella’nın gizleyemediği şaşkınlığına karşı hiçbir tepki yoktu. Otto eğilerek selam verdi ve o da reverans yaptı, yalnız bunu yaparken dudağındaki kanın tadını alıp sakin olması gerektiğini hatırlayana dek dudağını

ısırmıştı. Nella adamın derisinin nasıl da cilalanmış ceviz kaplama gibi parladığına, simsiyah saçlarının nasıl da dosdoğru kafa derisinden çıktığına bakıyordu. Yün yumağından bir bulut gibiydi saçları, diğer erkeklerinki gibi düz ve yağlı değildi. “Ben...” diye kekeledi Nella.

Peebo yine cıvıdamaya başlamıştı. Otto ellerini uzattı, geniş avuçlarının üzerinde bir çift terlik duruyordu. “Ayaklarınız için,” dedi.

Aksanı Amsterdam aksanıydı, ama kelimeleri sıcak ve akıcı bir şekilde yuvarlıyordu. Nella terlikleri elinden alırken parmakları adamın tenine sürtündü. Sonra da kalın tabanlı terlikleri sakarca ayaklarına geçirdi. Çok büyük gelmişti, ancak söylemeye cesaret edemedi. En azından ayaklarını soğuk mermerden koruyorlardı. Terliklerin deri bağcıklarını daha sonra, üst kata çıktığında sıkacaktı. Tabii eğer oraya ulaşabilirse, eğer bu insanlar onun bu holü geçmesine izin verirlerse...

“Otto, ağabeyimin uşağıdır,” dedi Marin, gözleri hâlâ Nella’ya sabitlenmiş durumdaydı. “Ve bu da Cornelia, bizim hizmetçimiz. Seninle o ilgilenecek.”

Cornelia hemen öne çıktı. Yaşlı, Nella’dan birazcık daha büyük görünüyordu, belki yirmi, yirmi bir yaşında – ve biraz daha uzundu. Yüzünde hiç de dostça olmayan bir sırıtış olan Cornelia, mavi gözleriyle yeni gelini süzüyordu. Nella’nın ellerindeki titremeyi görmüştü. Nella gülümsedi, hizmetçinin meraklı bakışlarından rahatsız olmuştu, nezahten birkaç kelime söylemek için çabalıyordu. Marin araya girdiğinde hem minnettar oldu hem de utandı.

“Sana üst katları göstereyim,” dedi Marin. “Odanı görmek istersin.”

Nella başıyla onaylayınca Cornelia’nın gözlerinde bir eğlenme ifadesi belirdi. Kafesten yükselen şen cıvıltılar

yüksek duvarlarda yankılanırken, Marin küçük bir bilek hareketiyle Cornelia'ya kuşun mutfağa gitmesi gerektiğini işaret etti.

“Ama ocağın dumanından rahatsız olur,” diye karşı koymaya çalıştı Nella. Marin ve Otto ona doğru döndüler. Nella hâlâ ısrar ediyordu. “Peebo ışığı sever.”

Cornelia kafesi eline aldı ve sanki bir kovaymış gibi sallamaya başladı. “Lütfen dikkatli ol,” dedi Nella.

Marin, Cornelia'nın gözlerine baktı. Hizmetçi kız, Peebo'nun endişeli şakımalarından oluşan ince melodinin eşliğinde mutfağa yöneldi.

Üst kata çıktıklarında Nella yeni odasının görkemi karşısında kendini cüce gibi hissetti. Marin ise hoşnut görünmüyordu. “Cornelia nakış işini çok abarttı,” dedi. “Ama Johannes'in bir kez evleneceğini umuyoruz.”

Odada üstüne baş harfler işlenmiş yastıklar, yeni bir yatak örtüsü ve iki parça yepyeni perde bulunuyordu. “Kanalın dumanını dışarıda tutmak için perdelerde kadife ağırlığı gerekir,” dedi Marin. “Burası aslında benim odamdı,” diye ekledi, gökyüzünde yeni yeni belirmeye başlayan yıldızlara bakmak için pencereye doğru yürüyüp bir elini cama dayarken. “Ama buranın manzarası daha güzeldir, o yüzden sana verdik.”

“Aa hayır!” dedi Nella. “O zaman odanız sizde kalsın.”

Yüzlerini birbirlerine dönmüşlerdi. Etrafları sayısız nakış işiyle, Brandt'in B'siyle kaplı bir sürü kumaşla çevrilmişti; B'ler asma yapraklarıyla çembere alınmış, kuş yuvalarına oturtulmuş, çiçek tarhlarının içinden boy vermişti. Bu koca göbekli ve şişkin B harfleri onun kızlık soyadını mideye indirivermişti işte. Huzursuz olsa bile kendini ma-

nen borçlu hisseden Nella, parmaklarını ruhuna ağırlık yapan bu yünden armağanların üzerinde dolaştırdı.

“Ailenizin Assendelft’teki görkemli ikametgâhı kuru ve sıcak mıydı?” diye sordu Marin.

“Nemli olabiliyordu,” diye cevap verdi Nella. Ayaklarına epey büyük gelen terliklerin bağcıklarını sıkıya çalışırken yere eğilmişti. “Setler her zaman işe yaramıyor. Öyle görkemli bir yer sayılmaz, ama tabii–” dedi.*

“Bizim ailemiz sizin kadim soyağacınıza sahip olmaya bilir, ama sıcak, kuru ve iyi inşa edilmiş bir evin yanında bunun ne önemi olur ki,” diye araya girdi Marin. Bu bir soru değildi.

“Gerçekten de öyle.”

“*Afkomst seyt niet*. Soyağacı hiçbir şey ifade etmez,” diye devam etti Marin. *Hiçbir şey* ifadesini vurgulamak için bir yastığı hafifçe dürtmüştü. “Bunu geçen pazar günü Papaz Pellicorne söyledi, ben de İncil’imizin başındaki boş sayfalara not aldım. Eğer dikkatli olmazsak sular yükselirmiş.” Kendini bu tür düşüncelerden uzaklaştırmaya çalışır gibi göründü. “Annen mektup yazmıştı,” diye ekledi. “Yolculuğunun masrafını ödemek için ısrar etti. Ancak bunu kabul edemezdik. Senin için ikinci en iyi mavnamızı gönderdik. Umarım buna gücenmemişsindir?”

“Yo, hayır.”

“Güzel. *İkinci en iyi* bu evde hâlâ tertemiz bir boya ve Bengal ipeğiyle kaplanmış bir kabin anlamına geliyor. Diğerini Johannes kullanıyor.”

Nella, en iyi mavnasıyla seyahat eden ve onu karşılamaya yetişemeyen kocasının nerede olduğunu merak etti. Mut-

*Deniz seviyesinin altında olan Hollanda’da sık sık su baskınları yaşanıyor ve yerel halk zamanının çoğunu taşkınları önlemek için setler inşa etmekle geçiriyordu – ç.n.

fakta ateşin yanında, tencerelerin arasında yapayalnız kalan Peebo'yu düşündü. "Sadece iki hizmetkârınız mı var?" diye sordu.

"Bu kadarı yeterli," diye cevap verdi Marin. "Biz tüccarız, şımarık mirasyediler değiliz. Kutsal İncil bize, insanın servetiyle asla gösteriş yapmaması gerektiğini söyler."

"Evet, elbette."

"Gösteriş yapacak serveti kaldıysa tabii." Marin ona dikkatle bakınca Nella gözlerini kaçırdı. Odadaki ışık giderek solduğu için Marin mumları yakmaya başladı. Bunlar içyağından yapılmış ucuz mumlardı, oysa Nella burada daha hoş kokulu balmumları bulmayı beklerdi. Bu et kokulu, dumanlı mum tercihi Nella için sürpriz olmuştu. "Görünüşe göre Cornelia yeni ismini her yere işlemiş," dedi Marin omzunun üzerinden ona bakarken.

Gerçekten de, diye düşündü Nella, hizmetçinin uğursuz bakışlarını hatırlayarak. Cornelia'nın parmakları kırmızı kurdelelere dönmüş olmalıydı, eh bunun için başka kimi cezalandıracaktı ki?

"Johannes ne zaman gelecek, niçin burada değil?" diye sordu.

"Annen, Amsterdam'da bir ev kadını olarak yaşamaya başlamak için çok istekli olduğunu söylemişti," dedi Marin. "Doğru mu?"

"Evet. Ama bunun için bir de kocaya ihtiyacım var." Odada buz gibi bir sessizlik olurken Nella, Marin'in kocasının nerede olduğunu merak etti. Belki de kadın onu kilerde saklıyordu. Nella içinden yükselen kahkahalarla gülme dürtüsünü yastıklardan birine küçük bir tebessümle bakarak bastırdı. "Bunların hepsi çok güzel," dedi. "Keşke zahmet etmeseydiniz..."

"Hepsini Cornelia yaptı. Benim ellerim çok yeteneksizdir."

“Bunun doğru olmadığından eminim.”

“Tablolarımı odanın duvarlarında indirdim. Bunların senin zevkine daha uygun olacağını düşündüm.” Marin, duvardaki resimleri işaret etti. Yağlı boya bir tabloda avda yakalanan kuşlar resmedilmişti, bütün pençeleri ve kanatları ile bir kancadan sarkıyorlardı. Biraz ötedeki bir başka resimde, bacaklarından asılmış bir tavşanın portresi yer alıyordu. Onun yanındaki resimdeyse devrimli bir şarap kadehi ve olgun meyvelerle dolu bir kâsenin yanındaki Çin tabağına yatırılmış bir yığın istiridyeye resmedilmişti. İstiridyelerde, kabuklarının çırılçıplak açılmış olmasında rahatsız edici bir şey vardı. Eski evinde, Nella'nın annesi duvarları manzara resimleri ve İncil'den sahnelerle süslerdi. “Bunlar kardeşime ait,” dedi Marin. Bir vazodolusu çiçeğin yer aldığı bir resmi işaret ediyordu. Gerçeğinden daha sert görünen çiçekler, aşırı şekilde renklendirilmişti. Resmin alt kısmında ise yarım bir nar resmedilmişti.

“Teşekkürler.” Nella yatağa girmeden önce resimlerin hepsini duvara doğru çevirmenin ne kadar zaman alacağını düşünüyordu.

“Bu akşam burada yemek yemek isteyebilirsin,” dedi Marin. “Saatlerdir yollardasın.”

“Öyle, evet. Çok memnun olurum.” Nella, kuşların kanlı gagalarını gördükçe içi ürperiyordu. Cam gibi gözlerinde canlarının donuklaşıp uzaklaştığı seçilebiliyordu. Bu sinir bozucu görüntülerin arasında canı tatlı bir şeyler yemek istedi. “Hiç badem ezmeniz var mı?” diye sordu.

“Hayır. Şeker... bizim çok kullanmadığımız bir şey. Şeker insanların ruhunu hasta eder.”

“Annem badem ezmesine küçük şekiller verirdi.” Kilerde her zaman badem ezmesi olurdu. Bu, Bayan Oortman'ın kocasıyla benzeştiği yegâne düşkünlük konusuydu.

Şekerden yapılmı deniz kızları, gemiler ve kolyeler... Badem hamuru ağızlarında eriyiverirdi. *Artık anneme ait değilim*, diye düşündü Nella. *Bir gün ben de başka küçük yapış yapış eller için şekerden küçük şekiller yapacağım. Mızımızlanan çocuk sesleri için...*

“Cornelia’ya sana biraz *herenbrood* ve Gouda peyniri getirmesini söyleyeceğim,” dedi Marin, Nella’yı düşüncelerinden çekip çıkararak. “Bir kadeh de Rhenish.”*

“Teşekkür ederim. Johannes’in ne zaman geleceğine dair bir fikriniz var mı?”

Marin burnuyla havayı kokladı. “Bu koku da nedir?”

İçgüdüsel olarak Nella’nın elleri köprücük kemiğine gitti. “Benden mi geliyor?”

“Senden mi geliyor?”

“Annem benim için bir parfüm satın almıştı. Zambak yağı. Aldığımız koku o mu?”

Marin başıyla onayladı. “Evet,” dedi. “Evet, zambak.” Sonra da nazikçe öksürdü. “Zambak için ne dediklerini bilirsin.”

“Hayır?”

“Erken olgunlaşır, erken çürür.”

Bunu söyledikten sonra Marin kapıyı kapadı.

*Rhenish: Ren Nehri kıyılarındaki bağlarda yetişen üzümünden yapılan beyaz şarap – ç.n.